

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye a következő témában: Javaslat a vállalkozásokra és különösen a kis- és középvállalkozásokra (KKV-kre) vonatkozó többéves programról (2001-től 2005-ig) szóló 2000/819/EK tanácsi határozatot módosító európai parlamenti és a tanácsi határozatra

COM(2004) 781 final 2004/0272 (COD)

(2005/C 234/03)

2005. január 11-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 95. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fent említett kérdésben.

A munkák előkészítésével megbízott „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció 2005. február 14-én fogadta el véleményét. Az előadó **Antonello Pezzini** volt.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2005. március 9-én tartott, 415. plenáris ülésén egyhangúlag elfogadta az alábbi véleményt.

1. Előszó

1.1 A 2004-ben csatlakozott EU-tagállamokból érkezett számos tagnak nem volt lehetősége a közösségi vállalkozáspolitikára közelebbi figyelemmel kísérésére, különösen a KKV-kre vonatkozó politika tekintetében, mivel az az elmúlt évtizedek során alakult ki. Ezt a különben igen egyszerű véleményt egyrészt az európai bizottsági javaslatok teszik fontossá, másrészt pedig az a tömör áttekintés, amelyet a politika kialakulásának különböző szakaszairól nyújt.

2. Történelmi áttekintés

2.1 Az 1980-as évek második felétől az Európai Bizottságon belül a vállalkozáspolitikára kérdésével lényegében két főigazgatóság foglalkozott: az Ipari Főigazgatóság és a XXIII. Főigazgatóság, amely leginkább a kézműves szektorban és a KKV-k terén volt érdekelt. A kilencvenes években a XXIII. Főigazgatóság a tagállamok szakmai szövetségeivel összefogva több tucat ülést szervezett minden évben a mikro- és kisvállalkozások különleges igényeinek feltérképezésére.

2.2 1994-ben a XXIII. Főigazgatóság ösztönzésére az Európai Bizottság létrehozta az Európai Beruházási Alapot (EBA), melyet két fő feladattal bízott meg:

- 1) a hálózatok finanszírozásával, melyek a vállalkozások fejlődésének elengedhetetlen feltételei;
- 2) a hitelhez való hozzáférés elősegítésével kölcsönjegyzés által, különösen a KKV-k vonatkozásában.

Jelenleg az EBA kizárólag a második tevékenységi területen működik.

2.3 A fenti főigazgatóság által szervezett találkozók felvetett kérdéseket három európai konferencia keretében tárgyalták meg: Avignonban (1990), Berlinben (1994) és Milánóban (1997). Ezen események mindegyikén a tagállamokból több ezer vállalkozó volt jelen.

2.4 Ebben az időszakban tehát, a vállalkozási programokat vagy a Vállalkozási Főigazgatóság vagy a XIII. Főigazgatóság javasolta; a XIII. Főigazgatóság által előterjesztett programok elsősorban a kézműves szektorra és a kis- és középvállalkozásokra vonatkoztak.

2.5 1997-ben elfogadták a KKV-kre vonatkozó harmadik többéves programot (1997–2000); először a szakmai szövetségekkel vitatták meg, majd újtárra indította a XXIII. Főigazgatóság.

2.6 1997. november 20–21-én, a luxemburgi rendkívüli Európai Tanács, melynek napirendjén egyetlen napirendi pont szerepelt – foglalkoztatás – három gyakorlati kezdeményezést indított el, hogy segítse a vállalkozásokat versenyképesnek maradni a piacon, és kérte az Európai Bizottságot, hogy terjeszsen elő javaslatokat az üzleti szektor fellendítésére és az állás-teremtés elősegítésére ezen a területen. A három kezdeményezés az EBA – vállalkozási tevékenység megkezdésének megkönnyítése, a JEV-program (Joint European Venture) és a KKV-k számára a garancia megkönnyítése volt.

2.7 1998-ban az EBB és az EBA közvetlen részvételével az Európai Bizottság elindította a Növekedési és Foglalkoztatási Kezdeményezést (1998–2000), amely a Luxemburgban meghozott intézkedéseken alapult.

2.8 1999-ben, tekintettel az 1998-ban Cardiffban megrendezett Európai Tanács által hozott határozatokra, a Tanács jelentést adott ki, amelyben kérte, a fenntartható fejlődés koncepciójának beépítését a vállalkozáspolitikába.

2.9 2000-ben, amikor a negyedik többéves programról folyó vita már elég előrehaladott állapotba ért, két, a KKV-kre nézve alapvető fontosságú szöveget fogadtak el.

- 1) A Kisvállalkozások Európai Chartáját a feirai Európai Tanács.
- 2) Chartát a KKV-kre vonatkozó politikáról, melyet az OECD ipari miniszterei ösztönöztek és fogadtak el.

2.10 Ugyancsak 2000-ben a lisszaboni Európai Tanács útjára indította a megújult lisszaboni folyamatot, mely a tudásalapú társadalmon és gazdaságon alapul, és amely hosszú távú kötelezettségvállalást jelent az Európai Bizottság és a tagállamok számára.

2.11 A vállalkozások negyedik többéves programja (2001–2005), melyet 2000-ben fogadtak el, egyrészt a korábbi programokra, másrészt pedig a kilencvenes években lezajlott kulturális fejlődésre épül.

3. Bevezetés

3.1 A vállalkozásokra, és különösen a kis- és középvállalkozásokra (KKV-kre) vonatkozó negyedik többéves programot (2001–2005) 2000. december 20-án fogadták el. A programidőszak kezdete 2001. január 1., vége 2005. december 31., és költségvetése 450 millió euró.

3.2 A többéves program célja, hogy javítsa az általános üzleti környezetet Európában. A programot a Vállalkozási Főigazgatóság koordinálja, és tevékenységeit három pillér köré csoportosíthatjuk:

- üzletfejlesztési politikák, melynek keretében az Európai Bizottság és a tagállamok tanulmányozzák és terjesztik az általános üzleti környezet javítását célzó politikai ajánlásait;
- az európai tájékoztatói központ (EIC) hálózat, amely támogatást és segítséget nyújt a helyi tájékoztatói központoknak Európa-szerte, hozzáférést biztosítva az üzleti vállalkozásoknak a közösségi támogatási lehetőségekhez, segély programokhoz és hálózatokhoz;
- pénzügyi eszközök, melyek célja a pénzügyi környezet javítása az üzleti vállalkozások, különösen a KKV-k számára.

3.3 A többéves programok a következő célkitűzések megvalósítására törekednek:

- a vállalkozások növekedésének és versenyképességének fokozására egy tudásalapú és nemzetközivé vált gazdaságban;
- a vállalkozások támogatására;
- az üzleti vállalkozások igazgatási és szabályozási keretének egyszerűsítésére és javítására
- az üzleti vállalkozások, különösen a KKV-k, pénzügyi környezetének javítására;
- könnyebb hozzáférés biztosítására az üzleti vállalkozások számára a közösségi támogatási szolgáltatásokhoz, programokhoz és hálózatokhoz, illetve e szolgáltatások koordinációjának javítására;
- a Kisvállalkozások Európai Chartája alkalmazásának közösségi szintű támogatására.

3.4 A megvalósítás eszközei a következők:

- tapasztalatcsere és a jó gyakorlatok azonosítása a tagállamok között;
- olyan európai tájékoztatói központok hálózatának működtetése, amelyek európai ügyekben nyújtanak tanácsadást a vállalkozások számára, szerte az európai régiókban;
- közösségi pénzügyi eszközök biztosítása a KKV-knek az Európai Befektetési Alapon (EBA) keresztül.

3.5 A 2006–2010-es programra történő felkészülés során, az Európai Bizottság rendszeres értékeléseket végzett, mint belsőleg, mint független szakértők bevonásával. Annak érdekében, hogy a lehető legtöbb javaslatot figyelembe tudja venni, dokumentumot adott ki, melyben rámutatott azokra a pontokra, melyekre az új programnak épülnie kell.

4. Az Európai Bizottság javaslatának lényege

4.1 Egyetlen cikk keretében, az Európai Bizottság javasolta a 2000/819/EK⁽¹⁾ tanácsi határozat módosítását, a többéves program meghosszabbítását 2006. december 31-ig, és ezáltal a pénzügyi referenciaösszeg megemelését 81,5 millió euróval, a jelenlegi 450 millió euróról 531,5 millió euróra.

5. A Bizottság javaslatának okai

5.1 A nyilvános konzultáció és a független szakértők jelentésében felsorolt javaslatok megerősítették, hogy a politikai elemzést, fejlesztést és koordinációt szélesebb alapokra kell helyezni, valamint specifikus intézkedésekre van szükség, melyek hozzásegíthetik a vállalkozásokat, hogy versenyképesek és innovatívak legyenek.

5.2 A jelenlegi többéves program 2003-ig és 2004-ig tartó munkaprogramjaiba nem építette egyértelműen bele az Európai Kisvállalkozások Chartájában rögzített irányvonalakat, és még sok a teendő, amíg a Charta ajánlásai a gyakorlatban is alkalmazásra kerülnek.

5.3 A többéves program számos tevékenységet foglal magában a vállalkozáspolitikai támogatására, azonban nem ösztönzi az innovációt és az üzleti együttműködést.

5.4 A többéves programban foglalt rendelkezések a 15 európai tagállam igényeihez és követelményeihez igazodtak, és nem elég rugalmasak ahhoz, hogy megfeleljenek az új tagállamok üzleti vállalkozásai által támasztott elvárásoknak.

⁽¹⁾ HL L 333., 2001. 12. 29. Utoljára az 593/2004 (EK) európai parlamenti és tanácsi határozattal módosított határozat – HL L 268, 2004. 8. 16., 3. o.

6. Az EGSZB megjegyzései

6.1 Az EGSZB teljes egészében támogatja a javaslatot, és helyénvalónak tartja, hogy az Európai Bizottság, figyelembe véve az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vagy a szervezett civil társadalom más érdekelt gazdasági szereplőinek elképzeléseit, javaslatot dolgozzon ki egy keretprogramra, amely tekintetbe veszi:

- az elmúlt években a tudásalapú gazdaság irányába tett előrelépéseket;
- az új innovációs ösztönzőket, melyekre az üzleti vállalkozásoknak szüksége van ahhoz, hogy versenyképesek maradjanak;
- az új, 2007–2013 közötti időszakra szóló pénzügyi terv rendelkezéseit;
- az új tagállamok üzleti vállalkozásai (különösen a mikro-, kis- és középvállalkozások) által megfogalmazott valódi igényeket;
- értékes, szükséges összhangot az új strukturális alapok és a Kohéziós Alap prioritásaival;
- az elvárásokat, különösen az új tagállamok európai tájékoztatási központok szerepével kapcsolatos elvárásait.

6.2 Jelenleg is folyik egy mélyreható vita a hatodik kutatási és innovációs keretprogram tartalmáról, amely 2006-ban jár le. A jelenlegi többéves program jelentős figyelmet szentel a kutatásnak, – amely kétségkívül rendkívül fontos a nagy üzleti vállalkozások számára – de csak keveset az innovációnak és a versenyképességnek, amely viszont a KKV-k számára elengedhetetlen. Egy hosszabb gondolkodási idő lehetővé tenné új, dinamikus együttműködések megtervezését a következő kutatási és innovációs keretprogram és a következő vállalkozásokra vonatkozó keretprogram között.

6.3 A jelenlegi többéves tervben foglalt számos eszköz nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket⁽²⁾: ennek oka lehet, hogy bár a Lisszabont követő kezdeményezéseket tekintetbe vették ezeknek az eszközöknek a létrehozásakor, ám a mikro-, kis-, és középvállalkozások igényeire nem szenteltek külön figyelmet.

7. Következtetések és javaslatok

7.1 Ellentétben a régi tagállamokkal, azoknak a tagállamoknak, amelyek 2004-ben csatlakoztak az Európai Unióhoz nem volt esélyük ennek a kérdésnek az alapos megvitatására, sem pedig arra, hogy egy szilárd, széles körben támogatott hátteret maguk mögött tudva hozzászóljanak a vállalkozáspolitikai felvázolásához.

7.2 Az EGSZB úgy véli, hogy nagyon is helyénvaló lenne, ha még ebben az évben és a hosszabbításra adott egy éves szünetben (azaz a 2005-től 2006-ig tartó időszakban) a Vállalkozási Főigazgatóság ülésorozatát rendezne az új tagállamokban, melyen rész vennének az összes tagállam KKV-szervezeteinek képviselői, azzal a céllal, hogy megvitassák a legjobb gyakorlatot, és középpontba helyezték az új tagállamok specifikus nehézségeit. Ez lehetővé tenné számos olyan kérdés kiemelését, amelyet tovább kell vinni az új keretprogram során.

7.3 Az EGSZB úgy véli, hogy az ilyen előkészítő ülések alkalmával összegyűjtött információt felhasználva, sor kerülhetne a mikro-, kis-, és középvállalkozásokkal foglalkozó negyedik konferencia megrendezésére 2006-ban, az EU-hoz nemrégiben csatlakozott országok egyikében, azzal a céllal, hogy szélesebb kontextusban megoldások után kutassanak a tagállamok által, a vállalkozáspolitikai terén felvetett legsürgetőbb problémákra.

7.4 Az Európai Bizottságnak amint lehetséges meg kellene vitatnia az EGSZB-vel az általa kért külső értékelés eredményeit, és elemeznie kellene a jelenlegi többéves terv kimenetelét. Ezenkívül az EGSZB számos tagja az üzleti világból érkezett és az EGSZB máris abban a helyzetben van, hogy értékes hozzájárulást tegyen, a tőle megszokott pragmatizmussal és elkötelezettséggel.

7.5 A vita hosszú éveit után, és nem utolsósorban a vélemények megfogalmazását kísérő belső vitáknak köszönhetően, az EGSZB a következő következtetésre jutott. Annak érdekében, hogy jó minőségű, gyakorlati fejlesztési politikákat érjünk el, elengedhetetlen fokozni a vitát azok között és azokkal, akiknek az életét közvetlenül is érinti a vállalkozások kérdése (munkaadók és munkavállalók). Ezenkívül tudomásul kell venni, hogy a mikro-, kis-, és középvállalkozások problémái különböznek a nagyvállalkozásokétól, illetve, ha ez nem így van, más jellegűek, mert a problémák megoldására alkalmazott forrásokat, eszközöket, és támogatási rendszereket nem lehet összehasonlítani azokkal, amelyek a nagy üzleti vállalkozások rendelkezésére állnak. Éppen ezért elengedhetetlen, hogy ezeket a megfontolásokat egyre inkább figyelembe vegyük, az új források és fejlesztési eszközök vizsgálata során.

7.6 A fentiekből következően, az EGSZB támogatja a javasolt hosszabbítást, de kéri az Európai Bizottságot, hogy hajtja végre az ebben a véleményben javasolt intézkedéseket, és jelenléteben számoljon be az általa megtett lépésekről az Európai Parlamentnek és az EGSZB-nek.

Brüsszel, 2005. március 9.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

elnöke

Anne-Marie SIGMUND

⁽²⁾ Erre vonatkozóan ld. a JEV program kiábrándító eredményét és az Európai Bizottság 2004. november 15-i SEC(2004) 1460 számú jelentésének következtetéseit.